

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Maja JANKOVIĆ

**OKRASNO VRTNARSTVO NA OBMOČJU NOVEGA
MESTA**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Maja JANKOVIĆ

OKRASNO VRTNARSTVO NA OBMOČJU NOVEGA MESTA

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**ORNAMENTAL HORTICULTURE IN THE REGION OF NOVO
MESTO**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2013

Diplomsko delo je zaključek Visokošolskega študija kmetijstva, smer agronomija in hortikultura. Opravljeno je bilo na Katedri za sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Študijska komisija Oddelka za agronomijo je za mentorja diplomskega dela imenovalaizr. prof. dr. Gregorja OSTERCA.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Franc BATIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: izr. prof. Gregor OSTERC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: doc. dr. Nina KACJAN - MARŠIĆ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Datum zagovora:

Delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svojega diplomskega dela na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je delo, ki sem ga oddala v elektronski obliki, identično tiskani verziji.

Maja JANKOVIĆ

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Vs

DK UDK 635.9 (043.2)

KG Okrasne rastline/vrtni centri/kupci/povpraševanje/Novo mesto/anketa

KK AGRIS F01

AV JANKOVIĆ, Maja

SA OSTERC, Gregor (mentor)

KZ SI – 1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101

ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

LI 2013

IN OKRASNO VRTNARSTVO NA OBMOČJU NOVEGA MESTA

TD Diplomsko delo (visokošolski strokovni študij)

OP IX,33,[4] str., 16 pregl., 18 sl., 1 pril., 9 vir.

IJ sl

JI sl/en

AI V diplomskem delu, ki temelji na anketi in osebem povpraševanju v vrtnariji, smo želeli zbrati podatke o tem koliko je razširjeno okrasno vrtnarstvo na območju Novega mesta, preveriti seznanjenost, zanimanje in poznavanje okrasnih rastlin s strani kupcev, ter najbolj prodajne in iskane okrasne rastline. Sredi maja 2011 smo anketirali 70 ljudi, ki so obiskali vrtnarijo. Anketa je pokazala, da 37 anketirancev kupuje okrasne rastline zaradi popestritve doma in vrta. Večina anketirancev najpogosteje kupuje enoletnice in trajnice. Vsem anketiranim so poznane mačehe, trobentice in tulipani. Anketiranci najpogosteje nakupujejo okrasne rastline v drevesnicah in vrtnarijah, saj so mnenja, da so tam najkakovostnejše sadike. Okrasne rastline anketiranci nakupujejo večkrat na leto. Več kot 60% anketiranih je mnenja, da je ponudba okrasnih rastlin dobra. Večina anketiranih je odgovorilo, da najbolj pogrešajo svetovanje s strani zaposlenih v vrtnariji. V eni vrtnariji smo opravili tudi pogovor z zaposlenimi, ki so nam povedali, da se ukvarjajo z lastno proizvodnjo balkonskega cvetja, enoletnic in trajnic. Poleg tega imajo še drevesnico, kjer drevesa kupujejo, ne samo doma v Sloveniji, ampak tudi v tujini. Izvedeli smo tudi, da je še vedno najbolj prodajna rastlina v vrtnariji pelargonija.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Vs

DC UDC 635.9 (043.2)

CX ornamental plants /garden centres/customers/inquire/questionnaires/Slovenia/Novo mesto

CC AGRIS FO1

AU JANKOVIĆ, Maja

AA OSTERC, Gregor (supervisors)

PP SI – 1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101

PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Agronomy

PY 2013

TI ORNAMENTAL HORTICULTURE IN THE REGION OF NOVO MESTO

DT Graduation thesis (higher professional studies)

NO IX, 33, [4] p., 16 tab., 18 fig., 1 ann., 9 ref.

LA sl

AL sl/en

AB In our thesis based on a questionnaire and personal enquiry in the garden centre we tried to collect data about the decorative horticulture in the region of Novo mesto, about the customers' familiarity, about the interest and about the knowledge of decorative plants and which of them are the most wanted and frequently bought. In the middle of May 2011 we interviewed 70 individuals who visited the garden centre. The survey showed that 37 of the respondents buy decorative plants to diversify their homes and gardens. The majority of the respondents most frequently buy annuals and perennials. They are all familiar with pansies, primroses and tulips. The respondents most frequently buy decorative plants in tree nurseries and garden centres for their opinion is that the two offer the most qualitative plants. The decorative plants are bought several times a year. More than 60% of the respondents believe that the offer of decorative plants is good. Most of them also answered that the most missed offer is the right advice from the employees in the garden centre. In one of the centres we spoke with the employees who told us that they have their own production of balcony flowers, annuals and perennials. Additionally, they also have a tree nursery that imports woody plant from local production as well as from other countries. I also found out that the most frequently sold plant in the garden centre remains geraniums.

KAZALO VSEBINE

	Str.
Ključna dokumentacijska informacija	III
Key words documentation	IV
Kazalo vsebine.....	V
Kazalo preglednic	VII
Kazalo slik	VIII
Kazalo prilog	IX
1 UVOD	1
1.1 VZROK ZA RAZISKAVO.....	1
1.2 NAMEN RAZISKAVE	1
1.3 DELOVNA HIPOTEZA.....	2
2 PREGLED LITERATURE	3
2.1 SITUACIJA OKRASNIH RASTLIN V SLOVENIJI.....	3
2.2 PRIDELAVA OKRASNIH RASTLIN V SLOVENIJI PO LETIH.....	4
2.3 OKRASNE RASTLINE	5
2.3.1 Enoletnice	5
2.3.2 Dvoletnice	6
2.3.3 Trajnice	7
2.4 PREDSTAVITEV NOVEGA MESTA.....	8
2.4.1 Splošne značilnosti.....	8
2.4.2 Možnost razvoja okrasnih rastlin	9
3 MATERIALI IN EMTODE DELA	10
3.1 IZVEDBA ANKETIRANJA IN POTEK DELA	10
3.2 PRIKAZ PODATKOV ZBRANIH V VRTNARIJAH IN POTEK DELA.....	10
3.3 OBDELAVA PODATKOV.....	11
4 REZULTATI.....	12
4.1 DEMOGRAFSKI PODATKI ANKETIRANCEV	12
4.1.1 Spol.....	12
4.1.2 Starost.....	13
4.1.3 Izobrazba	14
4.1.4 Kraj bivanja	15
4.2 NAMEN NAKUPA OKRASNIH RASTLIN	16
4.3 NAKUP NAJPOGOSTEJŠIH OKRASNIH RASTLIN	17
4.4 POZNAVANJE OKRASNIH RASTLIN	18
4.5 MESTO NAKUPA OKRASNIH RASTLIN	20
4.6 POGOSTOST NAKUPA OKRASNIH RASTLIN.....	21
4.7 PORABA DENARJA ZA NAKUP OKRASNIH RASTLIN	21
4.8 PONUDBA OKRASNIH RASTLIN	23
4.9 ZADOVOLJIVOST PONUDBE OKRASNIH RASTLIN	24

4.10 POGREŠLJIVOST V VRTNARIJI	25
4.11 PONUDBA V VRTNARIJI	27
4.12 NAJBOLJ PRODAJNE OKRASNE RASTLINE V VRTNARIJI	28
5 RAZPRAVA IN SKLEPI.....	30
5.1 RAZPRAVA.....	30
5.2 SKLEPI.....	31
6 POVZETEK.....	32
7 VIRI	33
ZAHVALA	
PRILOGA	

KAZALO PREGLEDNIC

	Str.
Preglednica 1: Pridelava okrasnih rastlin v Sloveniji po letih (Statistični urad RS, 2012)	4
Preglednica 2: Anketirani po spolu, Novo mesto, 2011	12
Preglednica 3: Anketirani po starosti, Novo mesto, 2011	13
Preglednica 4: Anketirani glede na izobrazbo, Novo mesto, 2011	14
Preglednica 5: Anketirani po kraju bivanja, Novo mesto, 2011	15
Preglednica 6: Anketirani po namenu nakupa, Novo mesto, 2011	16
Preglednica 7: Anketirani po nakupu najpogostejših okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	17
Preglednica 8: Anketirani po poznavanju sort oz. vrst okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	18
Preglednica 9: Anketirani po mestu nakupa, Novo mesto, 2011.	20
Preglednica 10: Anketirani po pogostosti nakupa okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	21
Preglednica 11: Anketirani po porabi denarja za nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	22
Preglednica 12: Anketirani po ponudbi okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	23
Preglednica 13: Anketiran po zadovoljivosti ponudbe, Novo mesto, 2011	24
Preglednica 14: Anketirani po pogršljivosti v vrtnarijah, Novo mesto, 2011	25
Preglednica 15 : Pregled nekaterih okrasnih rastlin, ki jih imajo v vrtnariji, Novo mesto, 2011	27
Preglednica 16: Popis oz. skupni delež najbolj prodanih okrasnih rastlin v vrtnariji, Novo mesto, 2011	28

KAZALO SLIK

	Str.
Slika 1: Sadike marjetice (<i>Bellis perennis</i> L.) v času gojenja	5
Slika 2: Vrtno mačeho (<i>Viola wittrockiana</i> Gams hibridi) pri nas večinoma gojimo na prostem	6
Slika 3: Trajnice se na stalnem mestu dobro vrastejo, če sadike gojimo na prostem (Trajnice...,2012)	7
Slika 4: Stari del Novega mesta (Novo mesto ...,2012)	8
Slika 5: Anketirani po spolu, Novo mesto, 2011	12
Slika 6: Anketirani glede na starost, Novo mesto, 2011	13
Slika 7: Anketirani glede na izobrazbo, Novo mesto, 2011	14
Slika 8: Anketirani glede na kraj bivanja, Novo mesto, 2011	15
Slika 9: Anketirani glede na nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	16
Slika 10: Anketirani glede na nakup najpogostejših okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	17
Slika 11: Anketirani glede na poznavanje sort oz. vrst okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	19
Slika 12: Anketirani glede na mesto nakupa, Novo mesto, 2011.	20
Slika 14: Anketirani glede na porabo denarja za nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	22
Slika 15: Anketirani glede na ponudbo okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	23
Slika 16: Anketirani glede na ponudbo okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011	24
Slika 17: Anketirani glede na pogrešljivost v vrtnariji, Novo mesto, 2011	26
Slika 19: Skupni delež najbolj prodanih okrasnih rastlin v vrtnariji, Novo mesto, 2011	29

KAZALO PRILOG

Priloga A: Anketni vprašalnik

1 UVOD

1.1 VZROK ZA RAZISKAVO

Okrasno vrtnarstvo je zelo pomembna hortikultura panoga, saj je zelo razvita in pomembna za razvoj zasebnih vrtov, parkov in drevoredov. Človek je začel obdelovati zemljo in se naseljevati, ter s tem pričel prinašati domov rastline iz naravnega okolja. Zaradi cvetov, plodov, listov in vonja, so bile človeku rastline zelo zanimive. Okrasne rastline so z razvojem in širjenjem povezane s kulturnim razvojem posameznih narodov.

Zgodovina gojenja, spoznavanja, poimenovanja in odkrivanja, okrasnih rastlin je dokaj burna, saj so že rimski legionarji in trgovci, poleg drugega plena, iz Azije, prinašali razne uporabne, zdravilne in okrasne rastline. Severna Amerika je po Kolumbovih odkritjih postala najpomembnejše območje za iskanje uporabnih vrst in novih okrasnih rastlin. Konec 16. stoletja, so se v angleških vrtovih pojavile nekatere vrste ameriških rastlin. V naslednjem stoletju pa so te rastline rasle že v mnogih grajskih vrtovih, saj so ji tja prinesli številni zbiralci. K širjenju teh rastlin, pa ni veliko pripomogel evropski zgodnji srednji vek, kakor tudi ne k razvoju vrtnarstva, kot celote. Pravega ozračja za vrtno kulturo, ni bilo več ob zatonu antične civilizacije in Rima, v 5. stoletju. Za zidovi gradov in samostanov se je takrat odvijalo srednjeveško vrtnarstvo. Izmed okrasnih rastlin so poznali predvsem vrtnice, narcise, lilije in potonike, gojili pa so tudi zdravilne rastline in dišavnice.

Kljub vsemu so do začetka 20. stoletja, znanje o okrasnih rastlinah širili predvsem v želji pridobiti zdravilne rastline. Znanje o okrasnih rastlinah je ostajalo del medicine. Razvoj okrasnih rastlin kot samostojne panoge se je začel v 20. stoletju.

Na svetu obstaja okoli 400.000 rastlinskih vrst. Okrasne rastline so v vseh rastlinskih družinah in mnogih rodovih. Po času trajanja delimo okrasne rastline na: enoletnice (razvojni krog zaključijo v enem letu), dvoletnice (za svoj razvoj potrebujejo dve vegetacijski dobi) in trajnice (rastejo več kot dve leti). Po času cvetenja jih delimo na spomladi cvetoče, poleti in jeseni cvetoče vrste.

1.2 NAMEN RAZISKAVE

Namen diplomskega dela je ugotoviti trenutno stanje ponudbe okrasnih rastlin v različnih vrtnarijah na območju Novega mesta. S pomočjo ankete bomo preverjali seznanjenost, zanimanje in poznavanje okrasnih rastlin s strani kupcev ter ugotovili, katere so najbolj prodajne in iskane okrasne rastline.

1.3 DELOVNA HIPOTEZA

Na osnovi dosedanjega razvoja pričakujemo, da ponudba na določenih mestih ni zadovoljiva, saj so potrebe (širitev mesta) na območju Novega mesta vedno večje.

2 PREGLED LITERATURE

2.1 PROIZVODNJA OKRASNIH RASTLIN V SLOVENIJI

Generativen način razmnoževanja, to je s semeni, je bil za pridelovalce na samem začetku razvoja pridelave okrasnih rastlin edini način, ki so ga poznali. Ko so si pridobili več znanja na tem področju, so odkrili tudi druge načine razmnoževanja, čemur je sledil narast v pridelavi in številu okrasnih rastlin. Vegetativni načini razmnoževanja imajo namreč pred generativnim številne prednosti, saj s podtaknjencem (vegetativni način) prenesemo na mlado rastlino enake lastnosti, kot jih ima matična rastlina, medtem ko s semenom (generativni način) lastnosti ne prenesemo v celoti, saj z njim na potomce prenašamo lastnosti peloda skupaj z jajčnimi celicami (tuje prašne rastline) (Gojenje okrasnih rastlin v Sloveniji, 2012).

Vardjan (1934) je zapisal, da gredo iz Slovenije vsako leto velike vsote denarja za sadike in potaknjence okrasnih rastlin. Želja po pridelavi okrasnih rastlin, je bila pri naših vrtnarjih veskozi prisotna. Takratni vrtnarji, so se že leta 1934 spraševali, kar zmorejo drugi, zakaj ne bi zmogli tudi mi, če imamo zato naravne razmere. Uvožene sadike, so manj kakovostne od tistih ki jih vzgojimo sami. Ker so že prilagojeni klimatskim razmeram (temperatura, število sončnih in oblačnih dni, padavine, veter), imajo velikokrat doma gojene sadike in potaknjenci prednost pred tujimi, kar pa je za sadike okrasnih rastlin bistvenega pomena za nadaljnji razvoj in njihovo kakovost. Domača proizvodnja, je za začetek lahko le v manjšem obsegu, zato pa potrebujemo le nekaj naprednih vrtnarjev, ki se upajo spopasti s tem problemom. Potrebno je zagotoviti tudi znanje pri povečanju proizvodnje.

V Slovenji je poraba okrasnih rastlin velika in je primerljiva s cvetličarsko najmočnejšimi državami v EU (Anglija, Italija in Nizozemska). Zelo je pomembna določena stopnja samooskrbe. Razvoj določene panoge na območju, ki se prideluje, je v določenih ozirih najcenejša, zagotavlja pa tudi obstoj. Lahko, bi z domačo proizvodnjo dosegli dvoje, prihranili bi denar doma in kasneje, ko bi bil domači trg zasičen, bi izvažali sadike v tujino in s tem spet pridobili denar. Ceno uvoženih rastlin, bi lahko znižal večji delež doma pridelanih rastlin (Gojenje okrasnih rastlin v Sloveniji, 2012).

2.2 PRIDELAVA OKRASNIH RASTLIN V SLOVENIJI PO LETIH

Statistični urad RS zbira podatke o pridelavi okrasnih rastlin. Iz preglednice 1 je razvidna pridelava najbolj pogostih okrasnih rastlin. Razvidno je tudi, da število pridelovalcev pada, saj smo imeli leta 2000 349 pridelovalcev, leta 2006 pa le še 273 pridelovalcev (preglednica 1).

Preglednica 1: Pridelava okrasnih rastlin v Sloveniji po letih (Statistični urad RS, 2012)

	2000	2003	2006
	Število pridelovalcev	Število pridelovalcev	Število pridelovalcev
Različne okrasne rastline	349	338	273
Balkonske rastline	311	306	258
Bidens	240	217	184
Druge balkonske rastline	149	80	92
Fuksije	270	250	216
Gomoljne begonije	137	164	162
Margarite	164	162	163
Nageljni	192	193	171
Petunije, surfinije, milijon zvončkov	276	270	230
Strukturne rastline	200	239	218
Verbene	267	262	234
Vodenke	243	231	185
Dvoletnice	290	287	229
Druge dvoletnice	20	27	28
Mačehe	288	287	228
Marjetice (Bellis)	125	96	74
Spominčice	52	42	39
Enoletnice	291	296	247
Begonije (enoletnice)	255	256	229
Dalije	101	168	175
Druge enoletnice	167	118	100
Enoletnice z dekorativnimi listi in plodovi	93	99	96
Gazanije	224	238	208
Sobne rastline	107	134	93
Božične zvezde	43	50	30
Ciklame	35	67	44
Krizanteme	49	76	47
Primule	71	87	50
Trajnice	75	82	65

2.3 OKRASNE RASTLINE

Okrasne rastline tiste rastline, ki jih pridelujemo v estetske namene in za okras. Zaradi različne življenske dobe jih delimo na več skupin: enoletnice, dvoletnice, trajnice (večletnice, zelnate trajnice) in lesnate rastline.

2.3.1 Enoletnice

So dar , ki živijo intenzivno življenje. V eni vegetacijski dobi vzkljujejo iz semena, razvijejo korenine, liste, steblo, zacvetijo, razvijejo plod in odmrejo. Vse odlikuje hitra rast in barviti cvetovi. Veliko trajnic gojimo kot enoletne rastline, vendar v naših vremenskih razmerah niso prezimne in zato jeseni pozebejo (Podgornik Reš, 1999).

So barvno najbolj raznolike okrasne rastline in ljubijo sonce. Po načinu rasti so: nizke, visoke, prevešave ali vzpenjajoče. Cvetijo od maja do oktobra. Z njimi je veliko dela: setev, gojenje sadik, priprava grede, sajenje, okopavanje, odstranjevanje plevela, zalivanje, odstranjevanje odcvetelih cvetov ter listov in varstvo pred boleznimi in škodljivcev.

Večino enoletnic kali pri temperaturah od 10 do 20 °C. Poleti cvetoče moramo sejati zgodaj spomladi v toplo gredo ali v rastlinjak. Tudi na prostem bi vzklile in kasneje zacvetele. Razmere ob kalitvi morajo biti enake, takšne kot so v njihovi domovini, zato ni odveč, če vemo, od kod ta ali ona enoletnica izvira. Za uspešno rast moramo posameznim vrstam nuditi potrebne možnosti (Sojar, 1972).

Mnoge enoletnice zahtevajo, da jih takoj sejemo na stalno mesto. Navadno so to rastline, ki slabo prenašajo presajanje. Nekatere pa kalijo le na zelo dobrem rastišču, zato v slabši zemlji porabimo preveč semena (Sojar, 1972).

Slika 1: Sadike marjetice (*Bellis perennis* L.) v času gojenja

Setev so pri enoletnicah kasneje zamenjale vegetativne metode razmnoževanja, še posebej potaknjenci. S temi metodami je bilo moč relativno hitro razmnožiti veliko število enakih rastlin. Generativno razmnoževanje se je močnje razširilo ponovno v zadnjih letih, ko so se na tržišču pojavila semena F1-hibridov. S temi semeni lahko pridobimo zelo izenačene in kakovostne rastline.

2.3.2 Dvoletnice

S svojimi cvetovi nas razveseljujejo v spomladanskih, jesenskih in zimskih mesecih. Ko odcvetijo enoletnice, zapolnimo prostor z dvoletnicami. Dvoletnice sadimo jeseni, saj nas zgodaj spomladi prebudijo s cvetočimi čebulicami. Dvoletnice so rastline, ki v prvi rastni dobi razvijejo vegetativne organe, v drugi rastni dobi pa še cvetove in semena. Rastlina nato odmre (Podgornik Reš, 1999).

Botanično uvrščamo dvoletnice med semenke, ki so največja in najuspešnejša živeča rastlinska skupina. Za dvoletnice je značilen pravi cvet, ki je naprednejši in zapleteno grajen od razmnoževalnih organov golosemenk. Opazili smo jih v zgodnjem krednem obdobju, približno 120 ali več milijoni let. V tem obdobju so dvoletnice postale tiste rastline, ki so prevladovala v pretežnem delu sveta (Podgornik Reš, 1999).

Tudi dvoletnice veliko razmnožujemo z vegetativnimi metodami razmnoževanja (potaknjenci), v zadnjih letih pa nekatere tudi generativno z F1-hibridnimi semeni.

Slika 2: Vrtno mačeho (*Viola wittrockiana* Gams hibridi), ki je zimska enoletnica pri nas večinoma gojimo kot dvoletnico

2.3.3 Trajnice

Skupna lastnost trajnic je, da rastejo in živijo po več let na istem mestu, pogosto tudi desetletja. Nadzemni deli skoraj pri vseh trajnicah pred zimo odmrejo, vendar spomladi ponovno odženejo. Dolga življenjska doba od treh let do nekaj desetletij je torej prva skupna lastnost trajnic. Druga vidna značilnost vrtnih trajnic je, da so izredno številne in različne. Nekatere so povsem majhne in drobne, poženejo komaj nekaj centimetrov nad zemljo, medtem ko se druge razrastejo v prave grmovnice, visoke po meter in več (Strgar, 1994).

Trajnice lahko razmnožujemo na generativni ali vegetativni način.

S semenom (generativno) razmnožujemo tiste trajnice, pri katerih potomci obdržijo svoje značilne lastnosti, torej morejo biti potomci enaki staršem. Med vrtnimi trajnicami je takih zelo malo. V sortimentu trajnic je precej takih, ki jih ne sejemo, ker pač moramo obdržati njihove sortne lastnosti. Tako postopamo tudi v primeru, kadar ne moremo ne kupiti ne predelati semena. V teh primerih moramo rastline razmnoževati vegetativno.

Od vegetativnih metod v praksi prevladujeta metoda delitve rastlin ter razmnoževanje s potaknjenci.

Razmnoževanje s potaknjenci je zahtevnejše od tistega z delitvijo. Potrebno je več znanja in spretnosti. Omenimo naj samo zrelost vršičkov, ki jih režemo za potaknjence, o teh velikokrat odločajo celo dnevi. Danes vršiček še ni dovolj zrel, da bi ga lahko odrezali, a čez tri dni ali celo čez kakšen dan bo pa že. Pri rezi in sajenju potaknjencev so potrebne tudi razne naprave ter številni pripomočki. Nekatere vrste trajnic lahko tudi cepimo, a se ta metoda redko uporablja (Strgar, 1994).

Slika 3: Trajnice se na stalnem mestu dobro vrastejo, če sadike gojimo na prostem (Trajnice...,2012)

2.4 PREDSTAVITEV NOVEGA MESTA

2.4.1 Splošne značilnosti

Novemu mestu, znanemu tudi kot metropola Dolenjske, ki stoji na okljuku reke Krke, je avstrijski vojvoda Rudolf IV. leta 1365 dodelil mestne pravice, s čimer označujemo ustanovitev mesta. Sčasoma je Novo mesto, prvotno imenovano Rudolfsward, postalo upravno, kulturno, cerkveno in poslovno središče Dolenjske. Mesto stoji sredi gričevnate dolenjske pokrajine, obdaja pa ga reka Krka. Obiskovalci lahko občudujejo tako bogastvo narave kot tudi tradicijo in kulturo Novega mesta. S svojimi mehкими bregovi in slikovitimi brzicami je dolina reke Krke ena izmed najlepših slovenskih rečnih dolin. Njena posebnost so mlini in gradovi, ki vpeti v pokrajino ustvarjajo idilo preteklega časa. Novo mesto ponuja številne raznolike dejavnosti, ki vključujejo razgledne točke, romarske poti, športne objekte, gozdove s sprehajalnimi potmi, kjer obstaja možnost nabiranja gozdnih sadežev, lova in ribolova. Poleg naštetega pa imamo v Novem mestu tudi priložnost za ogled kulturnih spomenikov in znamenitosti ter arheoloških bogastev v Dolenjskem muzeju. (Novo mesto..., 2012)

Slika 4: Stari del Novega mesta (Novo mesto ...,2012)

2.4.2 Možnost razvoja okrasnih rastlin

Področje, kot je okrasno vrtnarstvo, bi zelo dobro vplivalo na Novo mesto, saj trenutno na tem območju ni veliko vrtnarij in vrtnih centrov, ki bi se ukvarjali s to panogo. Razvoj bi omogočal poleg večje ponudbe in povpraševanja tudi sodelovanje, povezovanje, izobraževanje strokovnjakov in posledično tudi nova delovna mesta.

3 MATERIALI IN METODE DELA

3.1 IZVEDBA ANKETIRANJA IN POTEK DELA

Raziskavo smo naredili s pomočjo anketnega vprašalnika. Anketa je bila izvedena med kupci v Vrtnariji in vrtnem centru v Novem mestu in je potekala po metodi osebnega spraševanja. Anketo smo izvedli maja 2011. Anketiranih je bilo 70 ljudi različnih starostnih skupin.

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz trinajstih vprašanj, od tega je bilo dvanajst vprašanj zaprtega tipa in eno vprašanje odprtega tipa. Anketiranci so lahko izbirali med več možnimi odgovori. Pri vprašanju odprtega tipa nekateri anketiranci niso podali odgovorov.

Vprašanja so se nanašala na naslednje sklope:

- namen nakupa okrasnih rastlin,
- nakup najpogostejših okrasnih rastlin,
- seznanjenost s sortami oz. vrstami okrasnih rastlin,
- mesto nakupa okrasnih rastlin,
- poraba denarja za nakup okrasnih rastlin,
- pogostost nakupa okrasnih rastlin,
- zadovoljivost ponudbe okrasnih rastlin,
- ponudba okrasnih rastlin,
- pogošljivost v vrtnariji.

3.2 PRIKAZ PODATKOV ZBRANIH V VRTNARIJAH IN POTEK DELA

Raziskavo smo opravili samo v vrtnariji na območju Novega mesta, saj nam v vrtnem centru niso hoteli odgovoriti na vprašanja. Podatke smo pridobili v vrtnariji, ki se ukvarja z lastno proizvodnjo. Na podlagi vprašanj, ki smo jim zastavili, smo dobili ustrezne odgovore. Predvsem nas je zanimalo kakšno ponudbo imajo in katere okrasne rastline se najpogosteje prodajajo.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Odgovore in vprašanja smo še enkrat pregledali, uredili in obdelali z metodo opisne statistike. Pri vprašanjih o namenu nakupa okrasnih rastlin ter o nakupu najpogostejših okrasnih rastlin je bilo možno izbrati več odgovor. Tu je pri izračunu upoštevano celotno število možnosti izbire. Za predstavitev v preglednicah in slikah smo uporabili računalniški program Excel.

4 REZULTATI

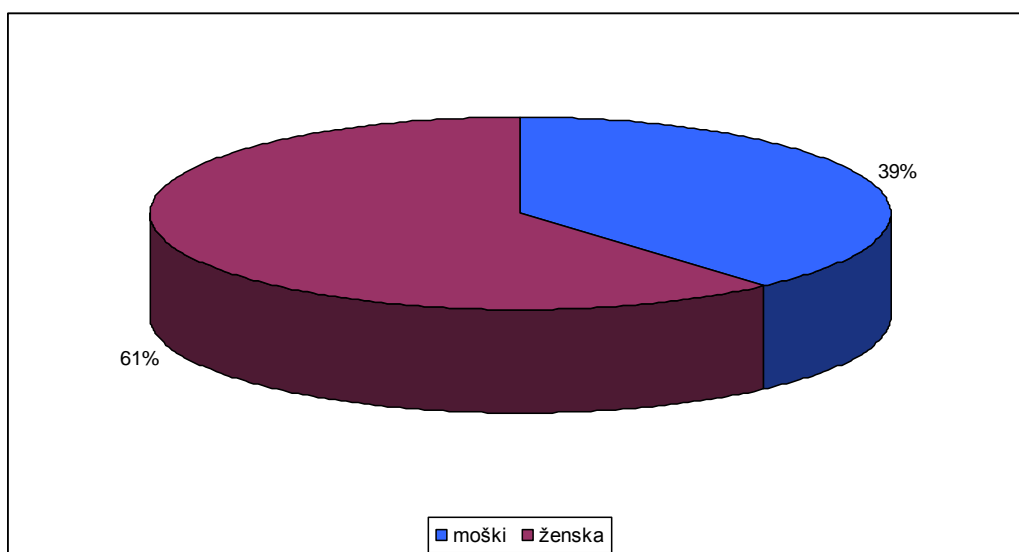
4.1 DEMOGRAFSKI PODATKI ANKETIRANCEV

4.1.1 Spol

V anketi je sodelovalo 27 moških, kar predstavlja 39 % in 43 žensk, kar predstavlja 61 % vseh anketiranih (preglednica 2, slika5).

Preglednica 2: Anketirani po spolu, Novo mesto, 2011

Spol	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Moški	27	39
Ženske	43	61

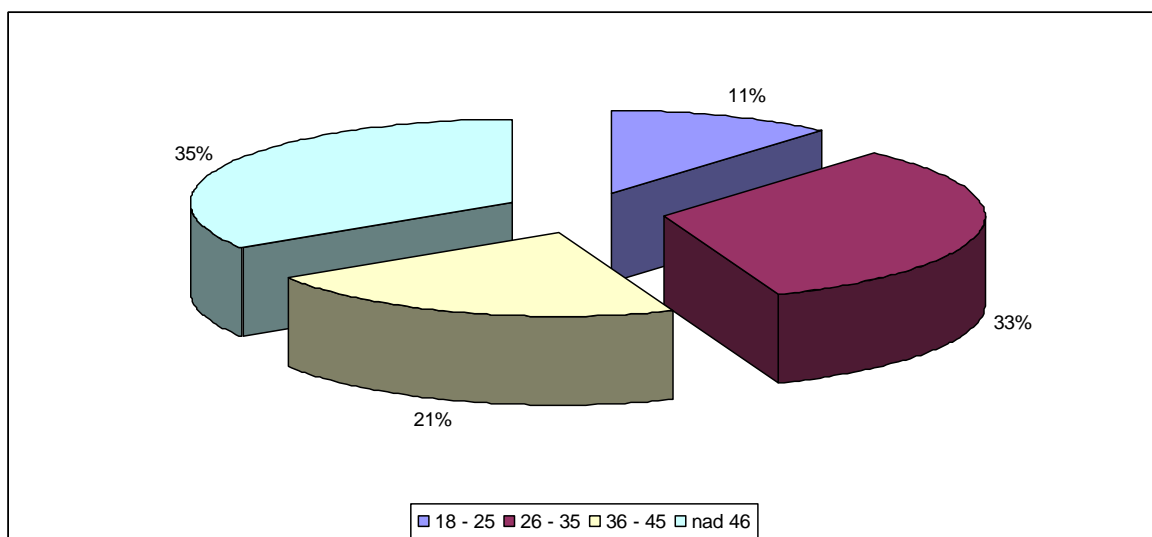
Slika 5: Anketirani po spolu, Novo mesto, 2011

4.1.2 Starost

Po starosti smo anketirance razdelili v štiri starostne razrede. V prvi starostni razred smo umestili osebe od 18 do 25 let. Takih oseb je bilo 8 oziroma 11 %. V drugi razred smo umestili osebe od 26 do 35 let. Število teh oseb je bilo 23 oziroma 33 %. Tretji razred so predstavljale anketirane osebe od 36 do 45 let. Anketiranih je bilo 15 oseb oziroma 21 %. Zadnji četrti razred so predstavljale osebe nad 46 let, katerih je bilo tudi največ. Teh je bilo 24 oziroma 35 % (preglednica 3, slika 6).

Preglednica 3: Anketirani po starosti, Novo mesto, 2011

Starost	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
18 – 25 let	8	11
26 – 35 let	23	33
36 – 45 let	15	21
Nad 46 let	24	35

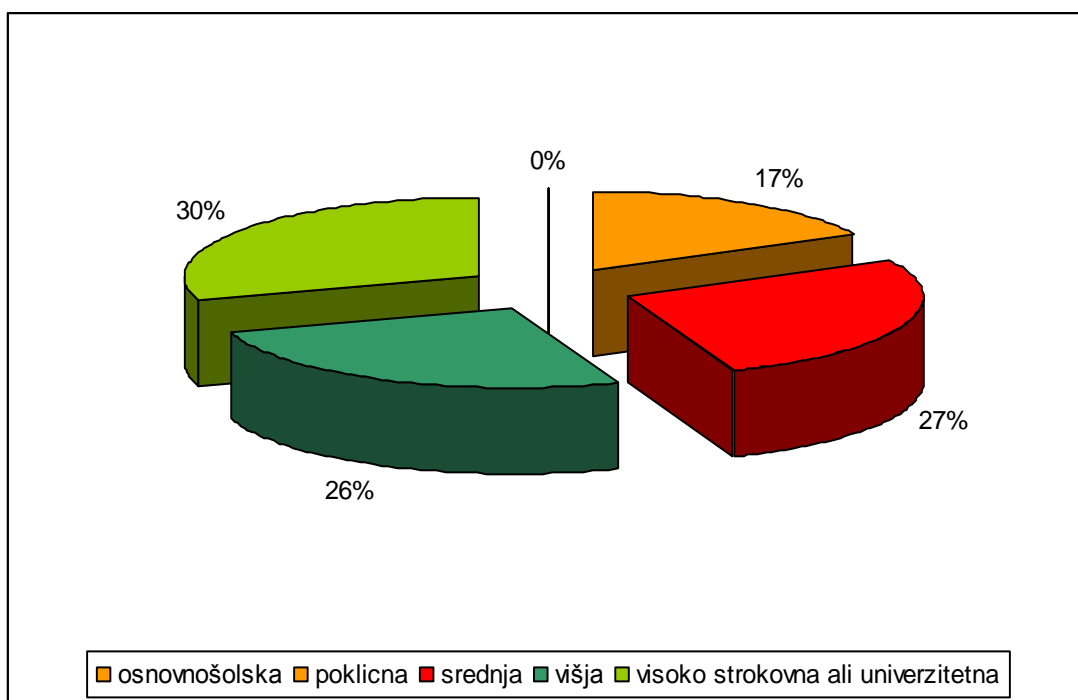
Slika 6: Anketirani glede na starost, Novo mesto, 2011

4.1.3 Izobrazba

V anketi so sodelovali anketiranci z različno stopnjo izobrazbe. Največ anketiranih je imelo visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo, kar je bilo 30 %. Srednjo izobrazbo je imelo 27 % , višjo pa jo ima 26 % anketiranih. 17 % jih ima poklicno izobrazbo. Nihče od anketiranih ni imel osnovnošolske izobrazbe (preglednica 4, slika 7).

Preglednica 4: Anketirani glede na izobrazbo, Novo mesto, 2011

Izobrazba	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Osnovnošolska	0	0
Poklicna	12	17
Srednja	19	27
Višja	18	26
Visoko strokovna ali univerzitetna	21	30

Slika 7: Anketirani glede na izobrazbo, Novo mesto, 2011

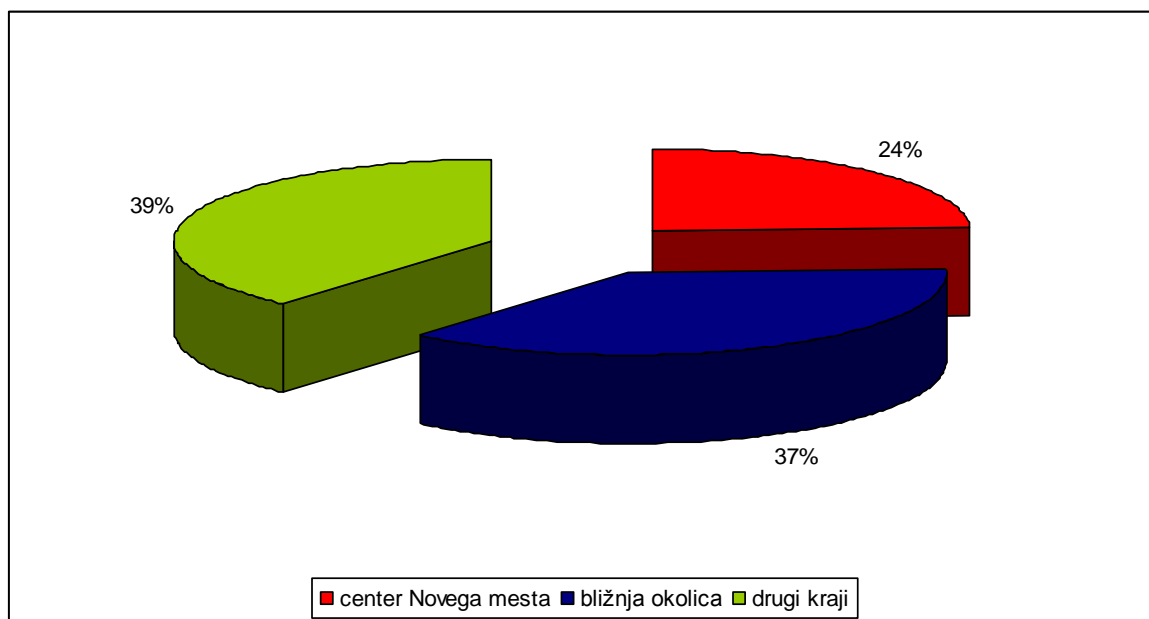

4.1.4 Kraj bivanja

Po kraju bivanja smo anketirance razdelili v tri skupine. Prvo skupino so sestavljali anketiranci, ki živijo v centru mesta, teh je bilo 24 %. Drugo skupino so sestavljali anketiranci, ki živijo v bližnji okolici Novega mesta, teh je bilo 37 %. Tretjo skupino sestavljajo anketiranci, ki živijo v drugih krajih, teh je bilo 39 % (preglednica 5, slika 8).

Preglednica 5: Anketirani po kraju bivanja, Novo mesto, 2011

Kraj bivanja	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Drugi kraji	27	39
Bližnja okolica	26	37
Center Novega mesta	17	24

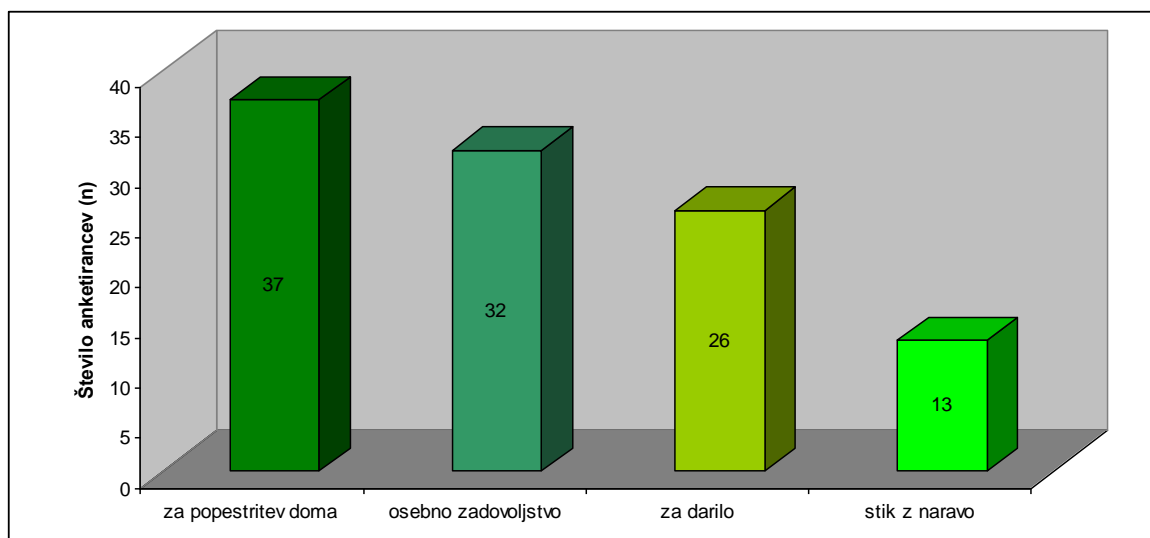
Slika 8: Anketirani glede na kraj bivanja, Novo mesto, 2011

4.2 NAMEN NAKUPA OKRASNIH RASTLIN

Pri tem vprašanju smo želeli izvedeti, s kakšnim namenom anketiranci kupujejo okrasne rastline. Anketirancem smo dali na voljo več možnih odgovorov. Iz slike 9 je razvidno, da 37 anketiranih kupuje okrasne rastline za popestritev doma, 32 anketiranih kupuje okrasne rastline za osebno zadovoljstvo, 26 anketiranih kupuje za darilo, 13 anketiranih pa nakupuje okrasne rastline za ohranjanje stika z naravo (preglednica 6, slika 9).

Preglednica 6: Anketirani po namenu nakupa, Novo mesto, 2011

Namen nakupa	Število N = 70	Sestava v % (Vsi=100)
Za popestritev doma	37	53
Osebno zadovoljstvo	32	46
Za darilo	26	37
Stik z naravo	13	19

Slika 9: Anketirani glede na nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

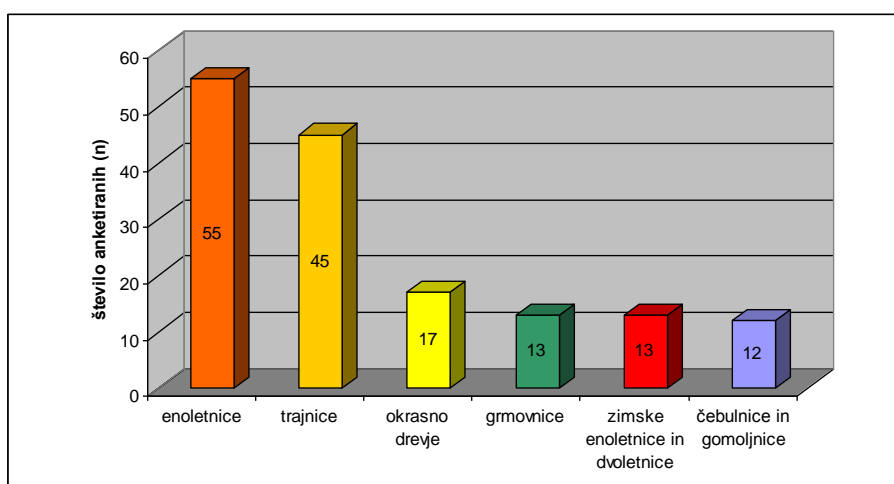
4.3 NAKUP NAJPOGOSTEJŠIH OKRASNIH RASTLIN

Pri tem vprašanju smo želeli izvedeti, katere okrasne rastline anketiranci kupujejo najpogosteje. Izbirali so lahko med šestimi možnimi odgovori: enoletnice, zimske enoletnica in dvoletnice, trajnice, čebulnice in gomoljnice, grmovnice in okrasno drevje.

Večina anketiranih, to je 55 oseb, najpogosteje nakupuje enoletnice, 45 anketiranih kupuje trajnice, 17 anketiranih je odgovorilo, da najpogosteje kupuje okrasno drevje, 13 anketiranih kupuje zimske enoletnice in dvoletnice in grmovnice ter 12 anketiranih najpogosteje čebulnice in gomoljnice (preglednica 7, slika 10).

Preglednica 7: Anketirani po nakupu najpogostejših okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

Najpogostejši nakup	Število N = 70	Sestava v % (Vsi=100)
Enoletnice	55	79
Trajnice	45	64
Okrasno drevje	17	24
Grmovnice	13	19
Zimske enoletnice in dvoletnice	13	19
Čebulnice in gomoljnice	12	17

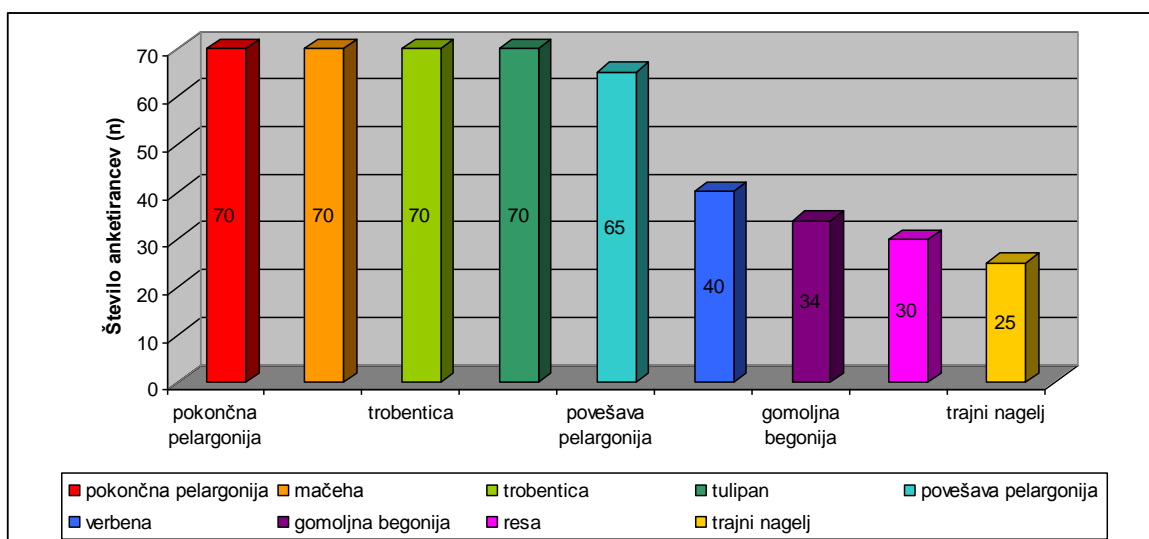
Slika 10: Anketirani glede na nakup najpogostejših okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

4.4 POZNAVANJE OKRASNIH RASTLIN

Anketirance smo povprašali, katere sorte oziroma vrste okrasnih rastlin poznajo in katere so bile naključno izbrane. Vseh, 70 oz. 100 % anketiranih je odgovorilo, da pozna mačeha, trobentice, tulipane in pokončne pelargonije - Zonalke, 93 % pozna povešave pelargonije (*Pelargonium peltatum* hibridi), 57 % anketiranih pozna verbene, 49 % anketiranih pozna gomoljne begonije, 43 % anketiranih pozna rese in 25 oz. 36 % anketiranih pa pozna trajne nageljne (preglednica 8, slika 11).

Preglednica 8: Anketirani po poznavanju sort oz. vrst okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

Sorte oz. vrste	Število N = 70	Sestava v % (Vsi=100)
Pokončna pelargonija	70	100
Vrtna mačeha	70	100
Trobentica	70	100
Tulipan	70	100
Povešava pelargonija	65	93
Verbena	40	57
Gomoljna begonija	34	49
Resa	30	43
Trajni nagelj	25	36

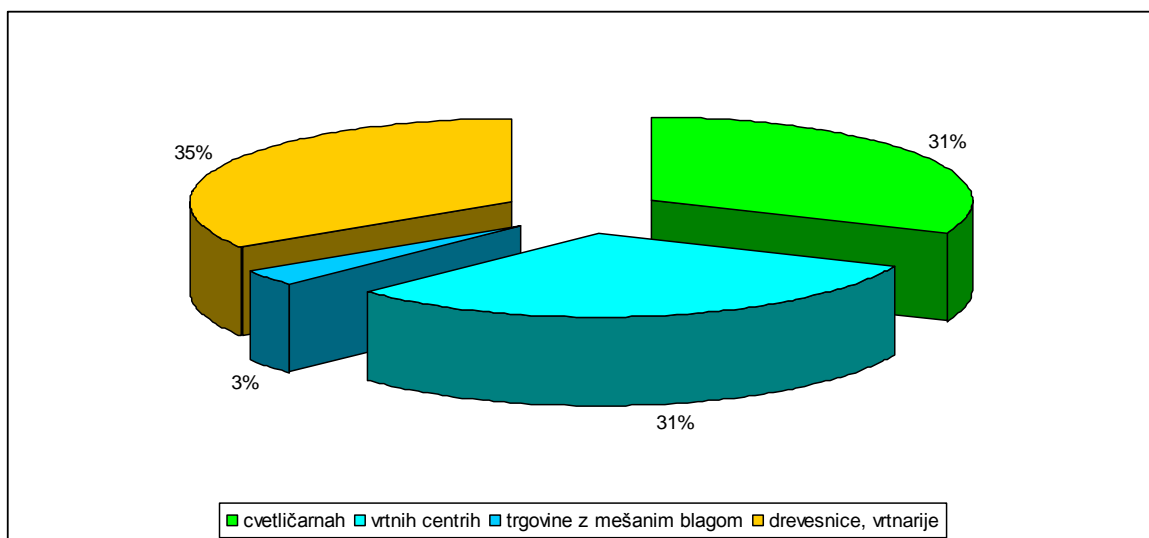
Slika 11: Anketirani glede na poznavanje sort oz. vrst okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

4.5 MESTO NAKUPA OKRASNIH RASTLIN

35 % anketiranih najpogosteje nakupuje okrasne rastline v drevesnicah in vrtnarijah, saj so mnenja, da so še vedno najbolj kakovostne sadike ravno tam, sledijo cvetličarne in vrtni centri, kjer kupuje 31 % anketiranih, ter trgovine z mešanim blagom, kjer kupuje le 3 % vseh anketiranih (preglednica 9, slika 12).

Preglednica 9: Anketirani po mestu nakupa, Novo mesto, 2011.

Mesto nakupa	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Drevesnice, vrtnarije	24	35
Cvetličarnah	22	31
Vrtnih centrih	22	31
Trgovine z mešanim blagom	2	3

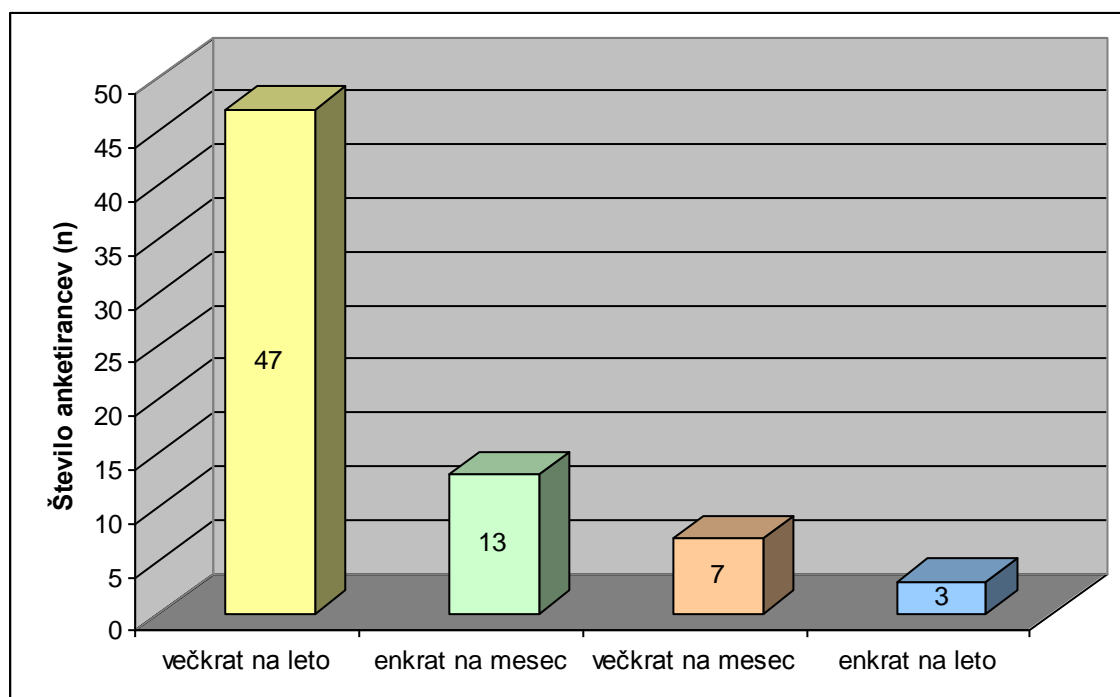
Slika 12: Anketirani glede na mesto nakupa, Novo mesto, 2011.

4.6 POGOSTOST NAKUPA OKRASNIH RASTLIN

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, kako pogosto anketiranci kupujejo okrasne rastline. Na voljo so imeli štiri možnosti. Analiza podatkov pove, da 47 (67 %) anketiranih kupuje okrasne rastline večkrat na leto, 13 (19 %) anketiranih kupuje enkrat na mesec, 7 (10 %) anketirani kupujejo večkrat na mesec in le 3 (4 %) anketiranih kupuje okrasne rastline enkrat na leto (preglednica 10, slika 13).

Preglednica 10: Anketirani po pogostosti nakupa okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

Pogostost nakupa	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Večkrat na leto	47	67
Enkrat na mesec	13	19
Večkrat na mesec	7	10
Enkrat na leto	3	4

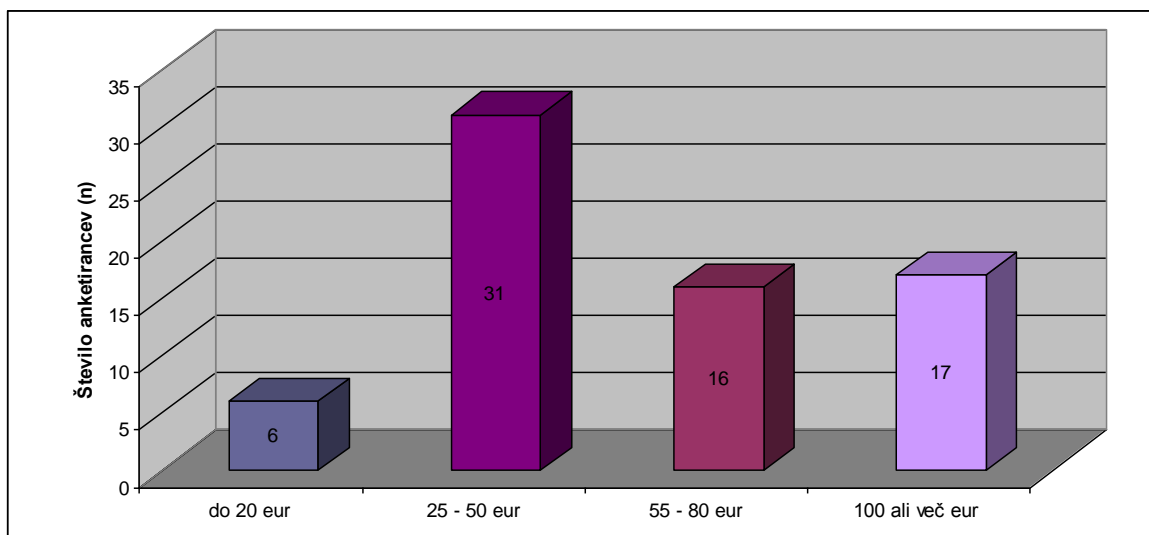
Slika 13: Anketirani glede na pogostost nakupa, Novo mesto, 2011

4.7 PORABA DENARJA ZA NAKUP OKRASNIH RASTLIN

Iz slike 14 je razvidno, da skoraj polovica anketiranih, torej 44 %, porabi 25–50 eur za nakup okrasnih rastlin, 24 % anketiranih porabi 100 ali več za nakup, 23 % anketiranih porabi 55–80 eur in samo 9 % anketiranih porabi za nakup okrasnih rastlin do 20 eur (preglednica 11, slika 14).

Preglednica 11: Anketirani po porabi denarja za nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

Poraba denarja za nakup	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Do 20 eur	6	9
25 – 50 eur	31	44
55 – 80 eur	16	23
100 ali več eur	17	24

Slika 14: Anketirani glede na porabo denarja za nakup okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

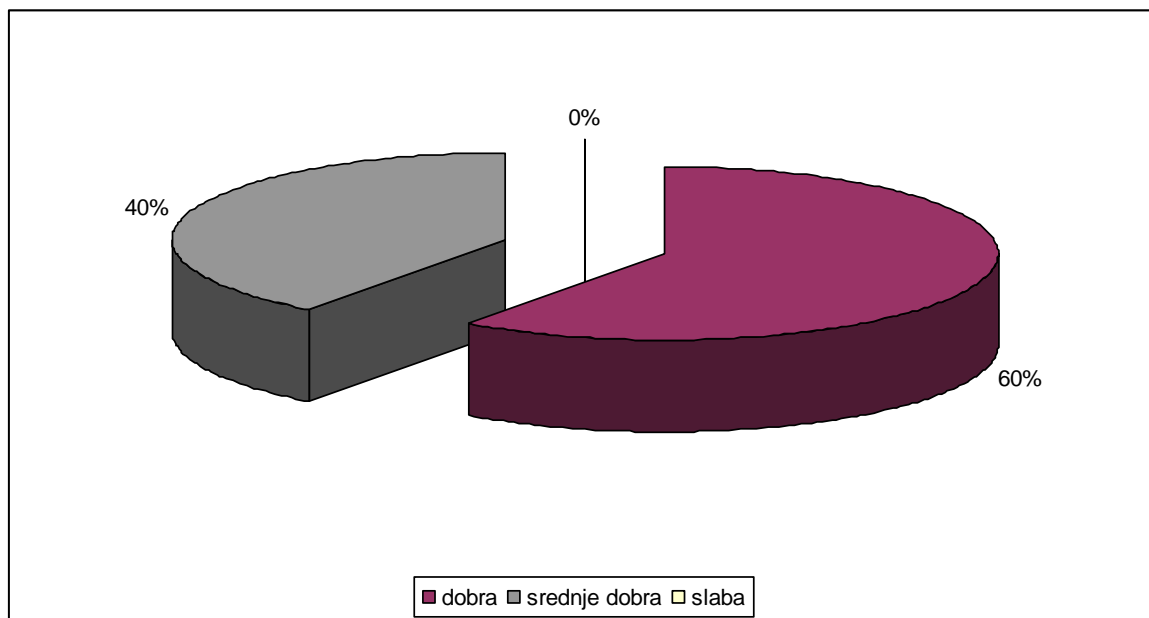

4.8 PONUDBA OKRASNIH RASTLIN

Anketirance smo povprašali, kakšna se jim zdi ponudba okrasnih rastlin na območju Novega mesta. Iz slike 15 je razvidno, da je več kot polovica, to je 60 %, anketiranih oseb odgovorilo, da je ponudba okrasnih rastlin dobra, manj kot polovica, to je 40 %, pa je odgovorilo, da je ponudba okrasnih rastlin srednje dobra. Nihče od anketiranih ni odgovoril, da je ponudba slaba (preglednica 12, slika 15).

Preglednica 12: Anketirani po ponudbi okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

Ponudba okrasnih rastlin	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Dobra	42	60
Srednje dobra	28	40
Slaba	0	0

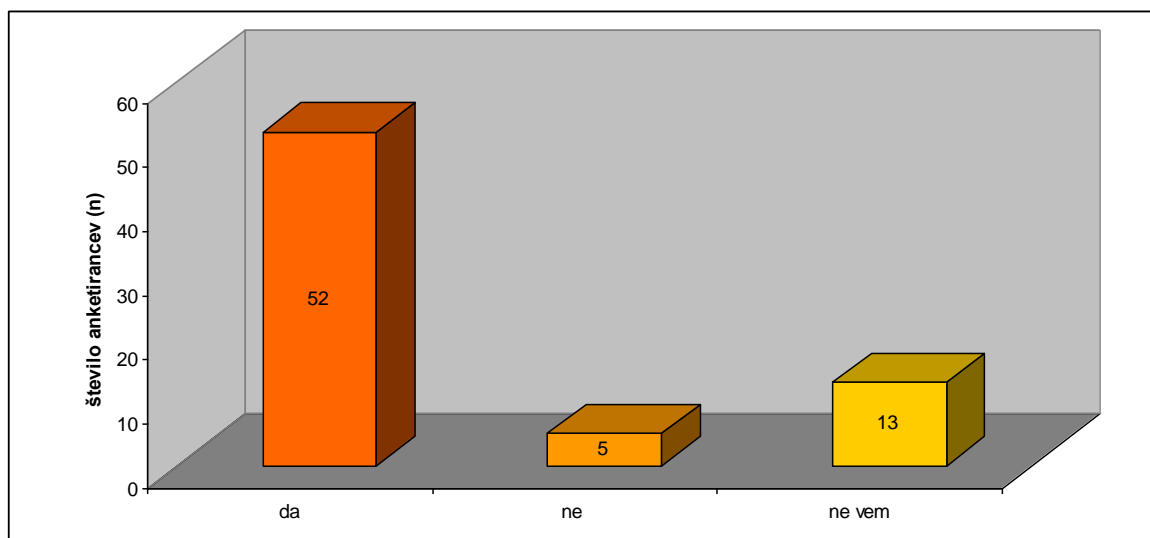
Slika 15: Anketirani glede na ponudbo okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

4.9 ZADOVOLJIVOST PONUDBE OKRASNIH RASTLIN

Pri tem vprašanju smo želeli izvedeti, ali se jim zdi ponudba, ki jo imajo vrtnarije v Novem mestu, zadovoljiva. Kar 74 % anketiranih oseb je odgovorilo, da je ponudba zadovoljiva, 19 % anketiranih je odgovorilo, da o tem nima mnenja in 7 % anketiranih je odgovorilo, da ponudba okrasnih rastlin v Novem mestu ni zadovoljiva (preglednica 13, slika 16).

Preglednica 13: Anketiran po zadovoljivosti ponudbe, Novo mesto, 2011

Zadovoljivost ponudbe	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Da	52	74
Ne	5	7
Ne vem	13	19

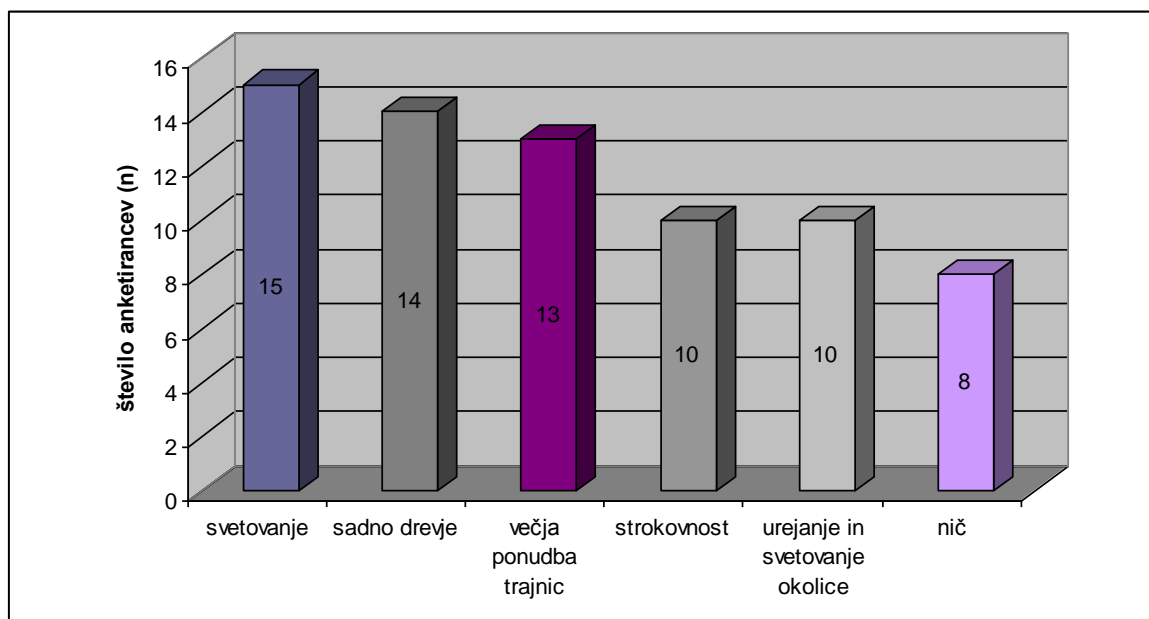
Slika 16: Anketirani glede na ponudbo okrasnih rastlin, Novo mesto, 2011

4.10 POGREŠLJIVOST V VRTNARIJI

Pri tem vprašanju smo želeli od anketirancev izvedeti, kaj pogrešajo v vrtnarijah v Novem mestu. Odgovore so podali sami. Največ 22 % vprašanih je odgovorilo, da s strani zaposlenih v vrtnariji pogrešajo svetovanje, 20 % anketirancev je napisalo, da v vrtnarijah pogrešajo ponudbo sadnega drevja, 19 % vprašanih se je opredelilo, da poleg že ponujenih trajnic pogrešajo še večjo ponudbo le teh, 14 % jih je menilo, da bi želeli strokovno mnenje zaposlenih in več ponudb za urejanje in svetovanje okolice in 11 % vprašanih je odgovorilo, da ne pogrešajo nič oz. so zadovoljni s ponujeno ponudbo, ki jo imajo vrtnarije (preglednica 14, slika 17).

Preglednica 14: Anketirani po pogrešljivosti v vrtnarijah, Novo mesto, 2011

Pogrešljivost v vrtnariji	Število N = 70	Sestava v % (Vsi = 100)
Svetovanje	15	22
Sadno drevje	14	20
Večja ponudba trajnic	13	19
Strokovnost	10	14
Urejanje in svetovanje okolice	10	14
Nič	8	11

Slika 17: Anketirani glede na pogršljivost v vrtnariji, Novo mesto, 2011

4.11 PONUDBA V VRTNARIJI

Vrtnarija, ki smo jo obiskali se ukvarja z lastno proizvodnjo. V spomladanskem in jesenskem času nudijo balkonsko cvetje, enoletnice, trajnice, mačeha, trobentice, božične zvezde, ciklame, rese, dišavnice, lončene in rezane krizanteme. Poleg tega imajo pestro izbiro dreves in okrasnih grmov (preglednica 15).

Preglednica 15 : Pregled nekaterih okrasnih rastlin, ki jih imajo v vrtnariji, Novo mesto, 2011

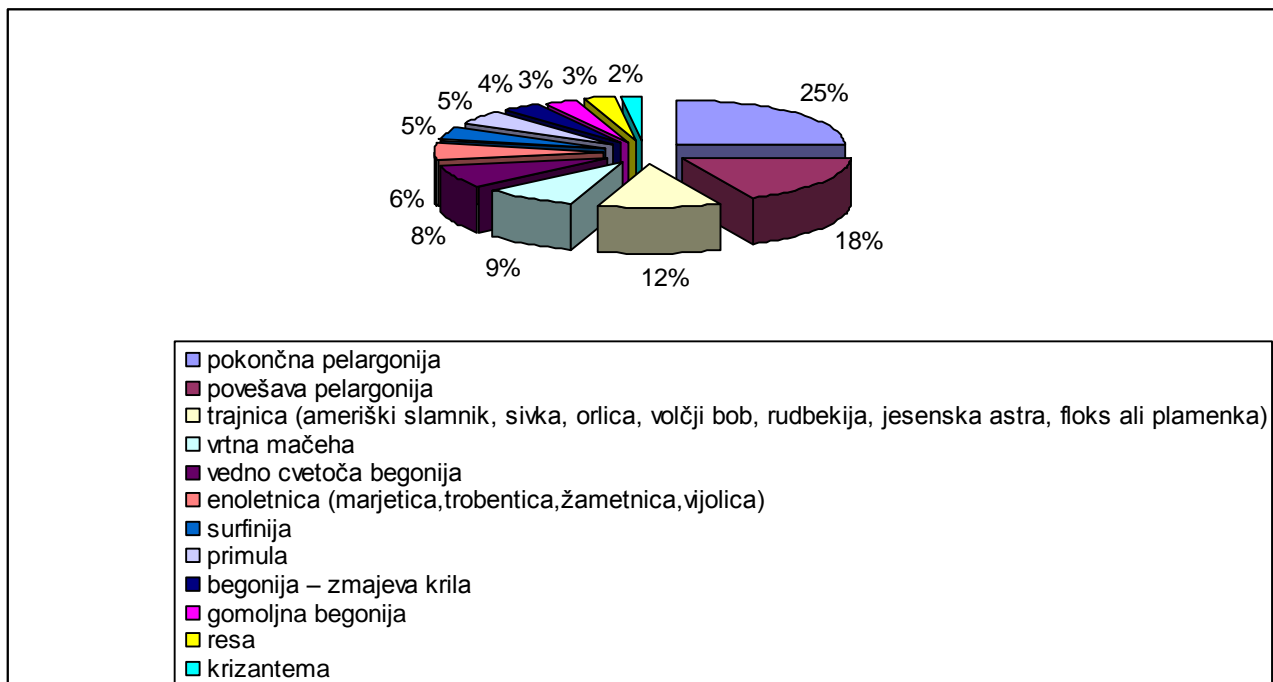
Slovensko ime	Latinsko ime	Družina
Povešava pelargonija	<i>Pelargonium peltatum</i> (L.) L'Hér. hibridi	Geraniaceae
Pokončna pelargonija	<i>Pelargonium zonale</i> (L.) L'Hér. hibridi	Geraniaceae
Fuksija	<i>Fuchsia</i> L. sp.	Onagraceae
Surfinija	<i>Petunia</i> Juss. sp.	Solanaceae
Verbena	<i>Verbena</i> L. sp.	Verbenaceae
Vodenka	<i>Impatiens waleniana</i> Hook.f. hibridi	Balsaminaceae
Gomoljna begonija	<i>Begonia tuberhybrida</i> Voss	Begoniaceae
Gazanija	<i>Gazania rigens</i> (L.) Gaertn.	Asteraceae
Vrtna mačeha	<i>Viola wittrockiana</i> Gams hibridi	Violaceae
Resa	<i>Erica carnea</i> L. sp.	Ericaceae
Sobna ciklama	<i>Cyclamen persicum</i> Mill.	Myrsinaceae
Primula	<i>Primula vulgaris</i> Hill	Primulaceae
Marjetica	<i>Bellis perennis</i> L.	Asteraceae
Anemona	<i>Anemone</i> L. sp.	Ranunculaceae
Floks ali plamenka	<i>Phlox subulata</i> L.	Polemoniaceae
Žametnica	<i>Tagetes</i> L. sp.	Asteraceae

4.12 NAJBOLJ PRODAJNE OKRASNE RASTLINE V VRTNARIJI

Poleg tega, da nas je zanimalo, s katerimi okrasnimi rastlinami se ukvarjajo na vrtnariji, nas je tudi zanimalo, katere so najbolj prodajne okrasne rastline. Glede na skupni delež prodanih okrasnih rastlin je najbolj prodajna pokončna pelargonija s 25 %, sledi povešava pelargonija z 18 %, trajnice z 12 % (ameriški slamnik, sivka, orlica, volčji bob, rudbekija, jesenska astra, floks ali plamenka), mačeha z 8 %, enoletnice (marjetice, trobentice, tulipani žametnica, vijolica), vedno cvetoča begonija z 8 %, gredne rastline s 6 % (cinije, zajčki, astre, kapucinka) <ostale vrste manj (preglednica 16, slika 18).

Preglednica 16: Popis oz. skupni delež najbolj prodanih okrasnih rastlin v vrtnariji, Novo mesto, 2011

Rastlinska vrsta	Sestava v % (Vsi = 100)
Pokončna pelargonija	25
Povešava pelargonija	18
Trajnica (ameriški slamnik, sivka, orlica, volčji bob, rudbekija, jesenska astra, floks ali plamenka)	12
Vrtna mačeha	9
Vedno cvetoča begonija	8
Enoletnica (marjetice, trobentice, tulipani žametnica, vijolica)	6
Surfinija	5
Primula	5
Begonija – zmajeva krila	4
Gomoljna begonija	3
Resa	3
Krizantema	2

Slika 19: Skupni delež najbolj prodanih okrasnih rastlin v vrtnariji, Novo mesto, 2011

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

Namen diplomskega dela je bil ugotoviti trenutno stanje ponudbe okrasnih rastlin v vrtnarijah, preveriti seznanjenost, zanimanje in poznavanje okrasnih rastlin s strani kupcev, ter predstaviti najbolj prodane in iskane okrasne rastline.

Ugotovili smo, da več kot polovica oz. 53 % kupcev nakupuje okrasne rastline za popestritev doma, malo manj kot polovica ali 46 % vprašanih jih kupuje zaradi osebnega zadovoljstva, za darilo jih kupuje 37 % in 19 % za stik z naravo.

Kar 79 % anketiranih se odloči za nakup enoletnic, 64 % anketiranih nakupuje predvsem trajnice, 24 % vprašanih je odgovorilo, da radi nakupujejo tudi okrasno drevje. Malo manj, to je 19 %, pa se jih odloči za nakup zimskih enoletnic in dvoletnic ter grmovnic, 17 % anketiranih pa za čebuljnice in gomoljnice, kar pa je tudi razvidno iz ankete.

Večino enoletnic kali pri temperaturah od 10 do 20 °C. Poleti cvetoče moramo sejati zgodaj spomladi v toplo gredo ali v rastlinjak. Tudi na prostem bi vzklyle in kasneje zacvetele. Razmere ob kalitvi morajo biti enake, takšne kot so v njihovi domovini, zato ni odveč, če vemo, od kod ta ali ona enoletnica izvira. Za uspešno rast moramo posameznim vrstam nuditi potrebne možnosti (Sojar, 1972).

Na vprašanje, katere sorte oz. vrste okrasnih rastlin poznajo, je presenetljivo vseh 70 vprašanih odgovorilo, da poznajo mačehe, trobentice, tulipane in pokončne pelargonije. 5 manj jih pozna tudi povešava pelargonije. Malo več kot polovica, 40 anketiranih je odgovorilo, da pozna verbene. Sledijo jim gomoljne begonije, ki jih pozna 34 vprašanih, reso pozna 30 anketiranih in 25 jih pozna trajne nageljne.

Najpogosteje se anketirani še vedno odločijo za nakup okrasnih rastlin v drevesnicah in vrtnarijah, kar predstavlja 35 % vprašanih, za nakup okrasnih rastlin se 31 % vprašanih odloči v cvetličarnah in vrtnih centrih. V trgovinah z mešanim blagom se je odločilo le 3 % vprašanih.

Največ, to je 47 anketiranih, opravi nakup okrasnih rastlin večkrat na leto, 13 anketiranih nakupuje enkrat na mesec, manj se odločajo za nakup večkrat na mesec, kar predstavlja 7 anketiranih in samo 3 nakupujejo okrasne rastline enkrat na leto.

Za nakup okrasnih rastlin ponavadi porabimo kar nekaj denarja, zato nas je zanimalo, koliko denarja namenijo anketiranci za nakup okrasnih rastlin. Malo manj kot polovica anketiranih (44 %) nameni 20–50 eur za nakup, 24 % anketiranih porabi 100 ali več eur, 23 % anketiranih porabi 55–80 eur, 9 % procentov pa nameni za nakup do 20 eur.

Zanimalo nas je tudi, kakšno ponudbo imajo vrtnarije na območju Novega mesta in kar 60 % jih je mnenja, da je ponudba dobra, ostali pa so mnenja, da je ponudba srednja dobra.

Pri opredelitvi o zadovoljivosti ponudbe v vrtnarijah se je presenetljivo 74 % anketiranih odločilo, da je ponudba zadovoljiva, 9 % se jih ni moglo opredeliti, 7 % anketiranih pa je bilo mnenja, da ponudba v vrtnarijah ni zadovoljiva.

Rezultati so pokazali, da 22 % anketiranih pogoša v vrtnarijah svetovanje s strani zaposlenih, 20 % meni, da bi lahko vrtnarije prodajale sadno drevje, 19 % vprašanih si želi še večjo ponudbo trajnic, 14 % anketiranih je napisalo, da bi želeli več strokovnosti s strani zaposlenih in več svetovanja in urejanja oklice, 11 % anketiranih pa ne pogoša nič.

Najbolj prodane okrasne rastline po podatkih, ki smo jih dobili v vrtnariji, so pokončne pelargonije (Zonalke), in sicer s 25 %, za njimi sledijo povešave pelargonije (Pelargonium peltatum hibridi) z 18 % in trajnice z 12 % (ameriški slamnik, sivka, orlica, volčji bob, rudbekija, jesenska astra, floks ali plamenka). Poleg tega so tukaj mačehe z 9 %, razne enoletnice s 6 % (marjetice, trobentice, tulipani žametnica, vijolica) večinoma za gredice in na grobove, pa tudi vedno cvetoča begonija z 8 %, surfinija s 5 %, begonija – zmajeva krila s 4 %, primula s 5 %, gomoljna begonija in resa s 3 % in krizantema z 2 %.

5.2 SKLEPI

Okrasne rastline sadimo zaradi njihovih lepih cvetov in listov. So lepa dekoracija naših hiš in vrtov, raznih parkov, drevoredov. S pomočjo ankete, ki smo jo izvedli med kupci v vrtnarijah in podatkov, ki smo jih pridobili v vrtnariji ugotavljamo naslednje :

- ❖ Okrasne rastline kupujejo anketirani s tem namenom, da popestrijo dom, za osebno zadovoljstvo in za darilo.
- ❖ Večina anketiranih se odloči za nakup enoletnice, iz česar sklepamo, da si s tem v vsakem letnem času popestrijo vrt okoli hiše in znotraj nje.
- ❖ Vprašani zelo dobro poznajo mačehe, trobentice in tulipane.
- ❖ Najbolj prodajna okrasna rastlina je pelargonija.
- ❖ Anketirani najraje kupujejo okrasne rastline v vrtnarijah in drevesnicah.
- ❖ Več kot polovica anketiranih se odloči za nakup okrasnih rastlin večkrat na leto.
- ❖ Za nakup največ porabijo od 20–50 eur.
- ❖ Ugotovili smo tudi, da je več kot polovica vprašanih zelo zadovoljna s količino ponudbe.
- ❖ Anketirani najbolj pogošajo svetovanje s strani kupcev.

6 POVZETEK

Namen diplomskega dela in njen glavni cilj je bil ugotoviti trenutno stanje ponudbe okrasnih rastlin v različnih vrtnarijah, opredelitev okrasnega vrtnarstva ter ugotoviti, kako je ta panoga razširjena na območju Novega mesta. Ob tem je bila preverjena tudi seznanjenost, zanimanje in poznavanje okrasnih rastlin s strani kupcev, določene so bile tudi najbolj prodajne in iskane okrasne rastline.

Na podlagi izdelane ankete, ki je bila izvedena v mesecu maju 2011 in je bila razdeljena naključnim kupcem v vrtnarijah na območju Novega mesta, je bilo ugotovljeno, da kupci v veliki večini kupujejo okrasne rastline z namenom, da si popestrijo dom in njegovo okolico.

Ugotovili smo, da več kot polovica oz. 53 % kupcev nakupuje okrasne rastline za popestritev doma, malo manj kot polovica ali 46 % vprašanih jih kupuje zaradi osebnega zadovoljstva, za darilo jih kupuje 37 % in 19 % za stik z naravo.

Anketirani kupci so navedli, da nakupe okrasnega cvetja opravijo največkrat v specializiranih vrtnarijah, vrtnih centrih in cvetličarnah, pri tem pa jih veliko pogreša svetovanje in strokovnost zaposlenih. Večina anketirancev za nakup okrasnih rastlin nameni do 50 €, iz česar je moč sklepati, da so okrasne rastline precej drage.

Večina anketiranih je mnenja, da je ponudba okrasnih rastlin na območju Novega mesta velika in zadovoljiva, kljub temu pa so nekateri anketiranci mnenja, da je na območju Novega mesta slaba ponudba sadnega drevja. V predloge so tako anketirani navedli, da bi vrtnarije, ki imajo drevesnice, lahko poleg okrasnega drevja in grmičevja ponudile tudi sadno drevje.

Ugotavljamo, da je interes oz. zanimanje za okrasne rastline obstaja, kar je razvidno tudi iz ankete, ki smo jo opravili med obiskovalci vrtnarije in vrtnega centra. Ponudba okrasnih rastlin bi lahko bila še večja in bogatejša in seveda cenovno primerna kupcem, saj okrasne rastline niso nekaj, kar bi potrebovali vsak dan. K cenovni neugodnosti pa je žal pripomogla tudi gospodarska kriza.

7 VIRI

Gojenje okrasnih rastlin v Sloveniji

<http://jado.blog.siol.net/2011/03/15/gojenje-okrasnih-rastlin-v-sloveniji/> (21.5.2012)

Novo mesto

http://www.slovenia.info/?_ctg_kraji=2847 (01.06.2012)

Stari del Novega mesta

<http://www.slovenijanadlani.si/dolenjska/> (01.06.2012)

Podgornik Reš R. 1999. Enoletne in dvoletne cvetlice. Bled, Humko: 230 str.

Sojar M. 1972. Vrtne enoletnice. Ljubljana. DZS: 134 str.

Strgar J. 1994. Trajnice v vrtu in parku. Ljubljana. ČZP Kmečki glas: 294 str.

Statistični urad RS. Pridelava okrasnih rastlin.

http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1512435S&ti=&path=../Database/Okolje/15_kmetijstvo_ribistvo/04_rastlinska_pridelava/03_15124_popis_vrtnarstva_2000_2006/&lang=2 (21.05.2012)

Trajnice na prostem

http://www.omorika.si/sl/Strokovni_clanki_vrtnarija_vrtnarstvo_drevesnica/Barve_v_vrtu_1._del/ (01.06.2012)

Vardjan F. 1934. Domači tulipani. Sadjar in vrtnar, 11: 171

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojemu mentorju izr. prof. dr. Gregorju OSTERCU za usmerjanje pri delu, za vse strokovne nasvete, podporo in predloge pri nastajanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se svojim staršema, ki sta mi omogočila študij, me vzpodbujala in podpirala, ter fantu Roku, sinčku Niku in hčerkici Kaji za vso podporo in potrpežljivost v času nastajanja tega diplomskega dela.

Priloga A

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovana anketiranka, spoštovani anketiranec!

Sem Maja Janković, študentka Biotehniške fakultete v Ljubljani, smer Agronomija-hortikultura. V okviru diplomskega dela opravljam raziskavo o okrasnem vrtnarstvu na Območju Novega mesta. Cilj raziskave je ugotoviti seznanjenost, zanimanje in poznavanje okrasnih rastlin s strani kupcev.

Vljudno Vas prosim za sodelovanje pri anketi, ki je anonimna in prostovoljna.

1. SPOL

- a) moški   b) ženska

2. STAROST?

- a) 18-25let   b) 26-35let   c) 36-45let   d) nad 46let

3. IZOBRAZBA

- a) osnovnošolska
b) poklicna
c) srednja
d) višja
e) visoko strokovna ali univerzitetna

4. KRAJ BIVANJA

- a) center Novega mesta
b) bližnja okolica
c) drugi kraji

5. S KAKŠNIM NAMENOM KUPUJETE OKRASNE RASTLINE?

- a) za darilo
b) stik z naravo
c) osebno zadovoljstvo
d) za popestritev doma

6. KATERE OKRASNE RASTLINE NAKUPUJETE NAJPOGOSTEJE?

- a) enoletnice
- b) zimske enoletnice in dvoletnice
- c) trajnice
- d) čebulnice in gomoljnice
- e) grmovnice
- f) okrasno drevje

7. KATERE SORTE OZIROMA VRSTE OKRASNIH RASTLIN POZNATE?

- a) pokončna pelargonija
- b) mačeha
- c) trobentica
- d) gomoljna begonija
- e) verbena
- f) resa
- g) povešava pelargonija
- h) tulipan
- i) trajni nagelj

8. KJE NAJPOGOSTEJE KUPUJETE OKRASNE RASTLINE?

- a) cvetličarnah
- b) vrtnin centrih
- c) trgovine z mešanim blagom
- d) drevesnice, vrtnarije

9. KAKO POGOSTO KUPUJETE OKRASNE RASTLINE?

- a) večkrat na mesec
- b) enkrat na mesec
- c) večkrat na leto
- d) enkrat na leto
- e) drugo

10. KOLIKO DENARJA NAMENITE ZA NAKUP OKRASNIH RASTLIN?

- a) do 20 eur
- b) 25 – 50 eur
- c) 55 – 80 eur
- d) 100 ali več

11. KAKŠNA JE PONUDBA OKRASNIH RASTLIN NA OBMOČJU NOVEGA MESTA?

- a) dobra
- b) srednja dobra
- c) slaba

12. ALI SE VAM ZDI PONUDBA OKRASNIH RASTLIN NA OBMOČJU NOVEGA MESTA ZADOVOLJIVA?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

13. KAJ POGREŠATE V VRTNARIJAH NA OBMOČJU NOVEGA MESTA?
(odgovor napišite na črto).
